

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus yhdistetyissä asioissa C-597/18 P, neuvosto v. K. Chrysostomides & Co. ym., C-598/18 P, neuvosto v. Bourdouvali ym., C-603/18 P, K. Chrysostomides & Co. ym. v. neuvosto ja C-604/18 P, Bourdouvali ym. v. neuvosto

Media ja lehdistö

Julkisasiamies Pitruzzellan mukaan unionin tuomioistuimilla ei ole toimivaltaa tutkia euroryhmää vastaan nostettavia vahingonkorvauskanteita

Euroryhmä on epävirallinen elin, joka ilmentää muodoltaan erityistä hallitustenvälisyyttä talous- ja rahaunionin toimielinten kokonaisuudessa ja toimii ”siltana” kansallisten elinten, unionin elinten ja hallitustenvälisten elinten välillä

Useat kyproslaiset pankit, niiden joukossa Cyprus Popular Bank (Laiki) ja Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia (Bank of Cyprus tai BoC) joutuivat vuoden 2012 ensimmäisinä kuukausina talousvaikeuksiin. Kyproksen hallitus esitti tuolloin rahoitusapupyynnön euroryhmän puheenjohtajalle,¹ joka ilmoitti, että pyydetty rahoitusapu myönnettäisiin Euroopan vakausmekanismin kautta osana makroekonomian sopeutusohjelmaa, joka oli määrä konkretisoida yhteisymmärryspöytäkirjassa. Yhteisymmärryspöytäkirjasta neuvottelivat yhtäältä komissio yhdessä Euroopan keskuspankin (EKP) ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kanssa ja toisaalta Kypros. Euroryhmä ilmoitti maaliskuussa 2013 antamassaan julkilausumassa, että neuvotteluissa oli saatu aikaan luonnos BoC:n ja Laikin uudelleenjärjestelyä koskevaksi yhteisymmärryspöytäkirjaksi. Tämän jälkeen komissio Euroopan vakausmekanismin nimissä ja Kypros allekirjoittivat pöytäkirjan, ja Euroopan vakausmekanismi myönsi kyseiselle jäsenvaltiolle rahoitusavun. Neuvosto antoi 25.4.2013 päätöksen 2013/236 Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestävän kasvun palauttamiseksi.²

Laikin ja BoC:n talletustiliasiakkaina, osakkeenomistajina ja joukkovelkakirjojen haltijoina oli runsaasti yksityishenkilöitä ja yhtiöitä. Asianomaiset yksityishenkilöt ja yhtiöt katsoivat, että Kyproksen viranomaisten kanssa sovittujen toimenpiteiden toteuttaminen aiheutti heidän talletustensa, osakkeidensa tai joukkovelkakirjasaataviensa arvon huomattavan alentumisen. Niinpä ne nostivat sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvan kanteen unionin yleisessä tuomioistuimessa muun muassa euroryhmää vastaan saadakseen korvauksen kyseisten toimenpiteiden seurauksena väitetysti kärsimistään vahingoista.

Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 13.7.2018 antamallaan tuomioilla kyseiset vahingonkorvauskanteet sillä perusteella, että Euroopan unionin toiminnan lainvastaisuutta koskeva edellytys ei ollut täyttynyt.³ Se hylkäsi myös muun muassa euroryhmää vastaan nostettuja vahingonkorvauskanteita koskevat neuvoston oikeudenkäyntiväitteet, sillä perusteella, että se katsoi euroryhmän olevan perussopimuksella muodollisesti perustettu unionin elin, jonka tarkoituksena on myötävaikuttaa unionin tavoitteiden toteuttamiseen.

Neuvoston unionin tuomioistuimelle tekemissä valituksissa nousee esiin kysymys siitä, voidaanko euroryhmää pitää unionin oikeudessa tarkoitettuna ”toimielimenä”,⁴ ja onko unionin tuomioistuimilla siten toimivalta ratkaista euroryhmää vastaan nostettavat vahingonkorvauskanteet, joilla vaaditaan

¹ Epävirallinen kokous niiden jäsenvaltioiden ministerien välillä, joiden rahayksikkö on euro.

² Kyprokselle osoitettu, 25.4.2013 annettu päätös 2013/236/EU Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestävän kasvun palauttamiseksi (EUVL 2013, L 141, s. 32).

³ Tuomio 13.7.2018, [T-680/13](#), K. Chrysostomides & Co. ym. v. neuvosto ym. ja tuomio [T-786/14](#), Bourdouvali ym. v. neuvosto ym., ks. lehdistötiedote nro [108/18](#).

⁴ SEUT 340 artiklan toinen kohta.

korvauksia kyseisen elimen väitetyksi edunvastaisilla toimilla mahdollisesti aiheutetuista vahingoista.

Tänään antamassaan ratkaisuehdotuksessa **julkisasiamies Giovanni Pitruzzella ehdottaa, että unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiot siltä osin kuin niissä hylätään neuvoston euroryhmää koskevat oikeudenkäyntiväitteet. (ratkaisuehdotuksen 1 kohta)**

Julkisasiamiehen mukaan sen selvittämiseksi, voidaanko euroryhmää pitää ”unionin toimielimenä”, on ymmärrettävä kyseisen elimen oikeudellinen luonne ja sen asema osana talous- ja rahaliiton (EMU) toimielinjärjestelmää.⁵

Tätä varten **hän käy läpi EMU:n toimielinrakennetta unionin oikeuskäytännön valossa ja muistuttaa ensiksi, että euroryhmää ei voida pitää unionin elimenä kumoamiskanteen nostamisen kannalta.**⁶

Tämän jälkeen **hän arvioi kyseisen elimen perustamista, tehtäviä ja konkreettista toimintaa ja korostaa sen vaikutusvallan olevan puhtaasti poliittista. Luonteeltaan epävirallisena elimenä euroryhmällä ei nimittäin ole varsinaista omaa toimivaltaa, eikä sillä myöskään ole minkäänlaista valtaa määrätä seuraamuksia jäsenilleen, jotka eivät toteuta yhdessä sovittuja poliittisia tavoitteita.**

Julkisasiamies toteaa **euroryhmän oikeudellisesta luonteesta ja sen ominaisuuksista suhteessa perussopimukseen, että kyseinen elin muodostaa ”sillan” kansallisen tason, unionin tason ja unionin oikeuden ulkopuolelle jäävän hallitustenvälisen tason välille.** Sitä on nimittäin pidettävä elimenä, joka ilmentää erityistä hallitustenvälisen yhteistyön muotoa EMU:n toimielinjärjestelmässä. **Puhtaasti hallitustenvälisenä elimenä perustetun euroryhmän tehtävänä on muodostaa yhteys kansallisen tason ja unionin tason välille EMU:un liittyvän jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamisen monitahoisessa kehityksessä.** Lissabonin sopimuksessa tunnustettiin tämän unionin oikeuskehityksen ulkopuolisen elimen olemassaolo ja määrättiin muodollisesti komission ja EKP:n osallistumisesta sen työskentelyyn pyrkimättä kuitenkaan muuttamaan kyseisen elimen oikeudellista luonnetta, joka on sidoksissa sen rooliin jäsenvaltioiden ja unionin välisenä ”siltana”.

Tässä yhteydessä julkisasiamies mainitsee, että unionin tuomioistuimilla ei ole toimivaltaa ratkaista euroryhmää vastaan nostettavia vahingonkorvauskanteita, jotka koskevat sen väitetyksi edunvastaisista toimista mahdollisesti aiheutuneita vahinkoja. Niinpä **K. Chrysostomides & Co. ym:n ja Bourdouvali ym:n nostamat kanteet on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin ne koskevat euroryhmää.**

Se, ettei euroryhmää pidetä unionin oikeudessa tarkoitettuna toimielimenä, ei kuitenkaan tehokasta oikeussuojaa koskevien edellytysten täytyessä sulje pois unionin vastuuta sellaisten kanteiden osalta, joiden kohteena ovat neuvoston ja komission toimet euroryhmän päätösten täytäntöön panemiseksi. Asianomaiset yksityiset ja yhtiöt voivat vaatia vahingonkorvausta unionin elimiltä, jotka toteuttavat euroryhmässä tehtyjä sopimuksia, eli useimmiten neuvostolta. Nyt käsiteltävässä asiassa kanne olisi voitu nostaa neuvostoa vastaan korvauksen vaatimiseksi päätöksen 2013/236 antamisen perusteella sekä komissiota ja EKP:tä vastaan Kyproksen makrotalouden sopeutusohjelman toteuttamisen seuraamisen perusteella. Ei ole myöskään poissuljettua, että komission syyksi voidaan poikkeustilanteissa lukea vahingolliset

⁵ EMU:n toimielinrakenteelle on sen alkuajoista lähtien ollut ominaista tietynlainen ”epäsymmetrisyys” kahden sen perusosa-alueen – rahapolitiikan ja talouspolitiikan – välillä. Vaikka unionilla on yhtäältä yksinomainen toimivalta niiden jäsenvaltioiden rahapolitiikassa, joiden rahayksikkö on euro, talouspolitiikan valvonta kuuluu toisaalta edelleen jäsenvaltioiden toimivaltaan. Jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamisessa on väistämättä kolme eri tasoa: kansallinen taso, unionin taso ja hallitustenvälinen taso. Niinpä voi olla vaikeaa vetää selvä raja hallitustenvälisellä tasolla ja unionin tasolla annettavien toimien välille ja näin ollen myös hallitustenvälisen elinten ja unionin elinten toimien välille. Unionin tuomioistuin on oikeuskäytännössään pyrkinyt aina säilyttämään toimielinjärjestelmän herkän tasapainon.

⁶ Unionin tuomioistuimen 20.9.2016 yhdistetyissä asioissa [C-105/15 P–C-109/15 P](#), Mallis ja Malli ym. v. komissio ja EKP, antaman tuomion 61 kohta. Ks. lehdistötiedote nro [102/16](#).

seuraukset, jotka ovat aiheutuneet siitä, että komissio on mahdollisesti jättänyt valvomatta euroryhmän päätösten yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa.

HUOMAUTUS: Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido unionin tuomioistuinta. Julkisasiamiehen tehtävänä on antaa unionin tuomioistuimelle riippumattomasti oikeudellinen ratkaisu käsiteltävänä olevasta asiasta. Unionin tuomioistuin aloittaa nyt tämän asian harkinnan, ja tuomio julistetaan myöhemmin.

MUISTUTUS: Euroopan unionin tuomioistuin käsittelee valituksia, joissa haetaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin ja määräyksiin oikeuskysymyksissä. Lähtökohtaisesti valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Jos valitus tutkitaan ja hyväksytään, unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen. Jos asiassa on mahdollista antaa ratkaisu, unionin tuomioistuin voi tehdä sen. Muussa tapauksessa unionin tuomioistuimen on siirrettävä asia unionin yleiseen tuomioistuimeen, jota sen valituksesta antama ratkaisu sitoo.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Ratkaisuehdotuksen [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla lukemispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127